

Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Wydział Nauk o Zdrowiu

**Porównanie stosowanej diety
i wybranych parametrów biochemicznych u osób z łagodnymi
zaburzeniami poznawczymi, otępieniem i w grupie kontrolnej.**

Katarzyna Antczak-Domagala

ROZPRAWA DOKTORSKA

PROMOTOR: prof. dr n. med. Iwona Kłoszewska

PROMOTOR POMOCNICZY: dr n. med. Radosław Magierski

**Klinika Psychiatrii Wieku Podeszłego i Zaburzeń Psychotycznych
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi**

ŁÓDŹ 2018

Streszczenie

Osoby w wieku powyżej 65. roku życia są grupą istotnie narażoną na wystąpienie niedoborów witaminy D, niedoborów pokarmowych, wystąpienia zaburzeń i chorób cywilizacyjnych będących konsekwencją tych deficytów. Na podstawie przeprowadzonych dotychczas badań i danych z piśmiennictwa można podejrzewać, że istnieje związek pomiędzy niedoborem witaminy D a wiekiem podeszłym, nieprawidłową dietą i wskaźnikami odżywienia oraz ich wpływem na funkcje poznawcze.

Celem badania była ocena stosowanej diety i nawyków żywieniowych i wybranych parametrów biochemicznych u osób w podeszłym wieku mieszkających w środowisku, nie hospitalizowanych, nie przebywające w placówkach opiekuńczych, bez deklarowanych zaburzeń poznawczych.

Badanie przeprowadzono w latach 2014-2015 w Klinice Psychiatrii Wieku Podeszłego i Zaburzeń Psychotycznych Centralnego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi w ramach projektu badawczego DemNutr (Dementia and Nutrition, realizowanego w ramach Healthy Ageing Research Centre, UMED, finansowanego w ramach funduszy europejskich EU FP7 Regpot).

Wśród metod badawczych wykorzystano: wywiad, badanie przedmiotowe, ankietę kliniczno-demograficzną, oraz dokonano oznaczenia stężenia witaminy D (25 (OH)D) w surowicy krwi. Do oceny stanu klinicznego i stopnia urozmaicenia diety uczestników użyto zestawu stosownych narzędzi klinicznych i antropometrycznych (Krótka Skala Oceny Stanu Psychicznego, MMSE; wskaźnik BMI (kg/m²), Kwestionariusz Urozmaicenia Spożywanego Pożywianie, FIVeQ).

Do badania włączono 187 osób w wieku podeszłym ($71,3 \pm 5,9$ lat, mężczyźni 21,9% (n=40) vs kobiety 78,9% (n=147)), sprawne poznawczo (MMSE $28,5 \pm 1,71$ punktów), o średnim BMI $27,8 \pm 4,38$ kg/m². W badanej grupie stwierdzono średnie stężenie witaminy D $24,7 \pm 7,52$ ng/ml (mężczyźni vs kobiety: $23,9 \pm 7,46$ ng/ml i $24,9 \pm 7,21$ ng/ml) i były poniżej normy dla obu grup badanych, a średnie wartości wskaźnika urozmaicenia odżywienia FIVEQ wynosiły $32,8 \pm 5,42$, co odpowiadało urozmaiceniu odżywienia dobremu i wystarczającemu. Stwierdzono istotną statystycznie różnicę rozkładu stężenia witaminy D w zależności od wieku badanych ($p < 0,05$), okresu, w którym przeprowadzono badanie (lipiec - sierpień vs wrzesień - czerwiec, $27,2 \pm 6,78$ ng/ml vs $23,9 \pm 7,24$ ng/ml, $p < 0,01$), oraz stosowania suplementów diety ($p < 0,05$). Wykazano również zależność istotną statystycznie pomiędzy przyjmowaniem suplementów a płcią badanych (mężczyźni 39,1% vs kobiety 60,8%, $p < 0,01$), pomiędzy BMI a wiekiem badanych (rang=-0,207, $p = 0,0027$), a stężeniem witaminy D ((rang=-0,197, $p = 0,0074$)). Im większy jest wskaźnik BMI, tym mniejszy jest poziom 25(OH)D. Stwierdzono istotną statystycznie różnicę pomiędzy liczbą punktów uzyskanych w MMSE a wiekiem (rang=-0,227, $p = 0,0009$) i wykształceniem badanych. Nie wykazano związku istotnego statystycznie pomiędzy wynikiem MMSE a płcią badanych, stężeniem witaminy D, BMI i urozmaiceniem spożywanych posiłków FIVEQ ($p > 0,05$). Stwierdzono istotną statystycznie różnicę rozkładu wartości FIVEQ w zależności od płci badanych ($p < 0,05$). Nie wykazano istotnej statystycznie różnicy pomiędzy średnimi wartościami FIVEQ w zależności od płci, (mężczyźni $34,3 \pm 5,86$, kobiety $32,4 \pm 5,24$, $p > 0,05$), podobnie jak i w korelacji z wiekiem badanych ($p > 0,05$).

Analiza wariancji wykazała istotny statystycznie wpływ zmiennych wiek, FIVEQ, stężenie witaminy D na wynik zmiennej MMSE ($F = 3,505; p = 0,0089$), a współczynnik korelacji wielokrotnej wynosi 0,273 i jest istotny statystycznie. Zmienną o decydującym wpływie na

wartość MMSE jest wiek badanych ($t=3,127$, $p=0,0021$). Zmienna ta ujemnie koreluje z wynikiem MMSE.

Podsumowując, można stwierdzić, że występuje powszechny niedobór witaminy D u osób w wieku podeszłym po 65. roku życia i można przypuszczać, że ma to związek ze stopniem odżywienia, stosowaną dietą, jak i suplementacją odpowiednimi preparatami witaminowymi i mikroelementami co wszystko razem może przekładać się na stan funkcjonowania poznawczego, gdzie jednak najważniejszą determinantą okazuje się być wiek badanych. Należy jednak pamiętać, że na badane parametry w populacji osób starszych mogą mieć wpływ również inne determinanty, takie jak współchorobowość, przyjmowane leki, obecne nałogi, co warto uwzględnić przy projektowaniu kolejnych badań.